

Examen VMBO-GL en TL

2011

tijdvak 2
maandag 20 juni
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 26 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 51 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 1p 1 Het onderwerp van een tekst kan worden ingeleid door
- 1 het centrale probleem aan de orde te stellen.
  - 2 de mening van de schrijver van het artikel weer te geven.
  - 3 een voorbeeld te noemen bij het onderwerp van de tekst.
  - 4 de aanleiding te noemen tot het schrijven van de tekst.

Hoe wordt het onderwerp van deze tekst in alinea 1 en 2 ingeleid?

- A door 1 en 2
- B door 1 en 4
- C door 2 en 3
- D door 3 en 4

Gebruik de volgende informatie bij het maken van de vragen 2 en 3.

We kunnen de tekst indelen in vijf delen:

Deel 1: alinea's 1 en 2

Deel 2: alinea's 3 tot en met 5

Deel 3: alinea 6

Deel 4: alinea's 7 en 8

Deel 5: alinea's 9 en 10

- 1p 2 Welk kopje geeft het beste de inhoud van deel 2 (alinea's 3 tot en met 5) weer?
- A Disco-effect bij kleine vissen
  - B Massastranding van dolfijnen
  - C Negatieve invloeden op zeedieren
  - D Problemen door sonarsystemen

- 1p 3 Welk kopje geeft het beste de inhoud van deel 4 (alinea's 7 en 8) weer?
- A De Noordzee zonder windmolens
  - B Positieve gevolgen van de bouw
  - C Stenen en voedsel
  - D Vissers en heiers

- 2p 4 "Maar hoe reageert de natuur op de installatie en de aanwezigheid van deze kolossen?" (regels 4-6)
Het blijkt dat de windmolenparken niet op alle zeedieren dezelfde uitwerking hebben.
→ Welk verschil in uitwerking op de kabeljauwen en roggen aan de ene kant en bruinvissen en dolfijnen aan de andere kant, staat in de alinea's 8 en 9?

- 1p 5 "..., maar hoe reageert het leven onder de zeespiegel op de windmolens?" (regels 20-22)
→ Citeer de zin uit alinea 10 die het duidelijkst antwoord geeft op deze vraag.

- 1p **6** Wat is het verband tussen alinea 8 en alinea 9?
- A** De alinea's 8 en 9 vormen een opsomming.
  - B** De alinea's 8 en 9 vormen een tegenstelling.
  - C** In alinea 9 wordt een gevolg genoemd van het in alinea 8 gestelde.
  - D** In alinea 9 wordt een oorzaak genoemd van het in alinea 8 gestelde.
- 1p **7** Wat is het verband tussen alinea 9 en alinea 10?
- A** Alinea 10 geeft een oordeel over het in alinea 9 gestelde.
  - B** Alinea 10 geeft een uitwerking van het in alinea 9 gestelde.
  - C** In alinea 10 wordt een conclusie genoemd van het in alinea 9 gestelde.
  - D** In alinea 10 wordt een samenvatting gegeven van het in alinea 9 gestelde.
- 1p **8** Hans Slabbekoorn en Han Lindeboom spreken over de gevolgen van de bouw van windmolens.
Welk verschil is er tussen hen?
- A** De een bespreekt de gevolgen voor mensen, de ander die voor de dieren.
  - B** De een bespreekt de reactie van vissen, de ander die van andere zeedieren.
  - C** De een bespreekt de toestand voor de bouw, de ander die na de bouw.
  - D** De een bespreekt voordelen van de windmolenparken, de ander nadelen.
- 1p **9** Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?
- A** De schadelijke gevolgen van windmolenparken voor zeedieren worden vooral veroorzaakt door het harde geluid bij het bouwen.
  - B** Er is nog onvoldoende onderzoek gedaan naar de schadelijke invloed van het bouwen van windmolenparken op het leven in zee .
  - C** Het bouwen van windmolenparken heeft vooral schadelijke gevolgen voor zeezoogdieren en vissen.
  - D** Tijdens het bouwen van windmolenparken zijn er vooral schadelijke gevolgen voor zeedieren, terwijl er na de bouw voor- en nadelen zijn.
- 1p **10** Een schrijver kan gebruik maken van:
- 1 feiten
  - 2 zijn/haar eigen mening
  - 3 de mening van deskundigen
- Waarvan maakt de schrijver van deze tekst vooral gebruik?
- A** 1 en 2
  - B** 1 en 3
  - C** 2 en 3
- 1p **11** Hoe gebruikt de schrijver de meningen van de drie deskundigen?
De schrijver
- A** geeft de meningen alleen maar weer.
  - B** probeert de meningen tegen te spreken.
  - C** toont aan dat de meningen juist zijn.
  - D** toont aan dat de meningen niet juist zijn.

- 1p 12 Wat is het belangrijkste doel van de schrijver met deze tekst?
- A de lezer adviseren
  - B de lezer informeren
  - C de lezer overtuigen
  - D de lezer tot handelen aansporen

Tekst 2

- 11p 13 **Samenvattingsopdracht**
- Vat de tekst 'Liever niet geliefd' samen in maximaal 150 woorden. Besteed alleen aandacht aan de volgende punten:
- 1 wat volgens de schrijver de drijfveer is om populair te willen zijn
  - 2 de verklaring die De Bruijn geeft voor populair willen zijn
  - 3 de verklaring die Dijkstra geeft voor populair willen zijn
  - 4 de belangrijkste voorwaarde voor populariteit volgens Dijkstra
  - 5 het verschil in vrijetijdsbesteding van populaire en minder populaire mensen
  - 6 drie negatieve gevolgen van populair willen blijven
  - 7 twee voordelen van populair zijn
  - 8 twee nadelen van populair zijn

Zorg voor een goedlopend geheel. Gebruik geen telegramstijl. Tel het aantal woorden van je samenvatting en zet dat eronder. Zet de titel van de tekst erboven.

Tekst 3

- 1p 14 Voor wie is deze advertentie vooral bedoeld?
- A voor mensen die hun eigen woonplaats niet goed kennen
  - B voor mensen die vluchtelingen willen helpen
  - C voor vluchtelingen die pas in Nederland zijn
  - D voor vrijwilligers die vragen hebben over sommige instanties
- 1p 15 Een afbeelding in een advertentie kan verschillende functies hebben.
- 1 De afbeelding dient om de aandacht te trekken.
  - 2 De afbeelding is nodig om de tekst te kunnen begrijpen.
  - 3 De afbeelding voegt nieuwe informatie-elementen toe aan de tekst.
- Welke functie(s) heeft de afbeelding in deze advertentie?
- A alleen 1
  - B alleen 2
  - C 1 en 2
  - D 2 en 3

- 1p **16** Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
- A de lezer informeren
  - B de lezer overtuigen
  - C de lezer tot handelen aansporen
  - D gevoelens tot uitdrukking brengen
- 1p **17** Op welk aspect legt de afbeelding in de advertentie de nadruk?
- A Een nieuw bestaan in Nederland is voor vluchtelingen aantrekkelijk.
  - B Iedereen kan vrijwilliger bij Vluchtelingenhulp worden.
  - C Vluchtelingen hebben de hulp van anderen nodig.
  - D Weet iedereen voor vluchtelingen de weg in de eigen woonplaats?

Tekst 4

- 1p **18** Hoe leidt de schrijver in alinea 1 het onderwerp van de tekst in? Hij doet dat door:
- A aan te geven voor welke groep lezers de tekst bedoeld is.
  - B een samenvatting van de rest van de tekst te geven.
  - C een situatie op te roepen waarin verdwalen een rol speelt.
  - D een voor de tekst belangrijke vraag te stellen.

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 19 en 20.

We kunnen de tekst verdelen in vier delen:

Deel 1: alinea 1

Deel 2: alinea's 2 en 3

Deel 3: alinea's 4, 5 en 6

Deel 4: alinea 7

- 1p **19** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea's 2 en 3)?
- A Afstanden schatten en tijdsduur bepalen
  - B Het ruimtelijk vermogen en de ontwikkeling ervan
  - C Overeenkomsten en verschillen in ruimtelijk vermogen
  - D Problemen en oplossingen bij inschatten
- 1p **20** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 4, 5 en 6)?
- A Hulpmiddelen en hun onmisbaarheid
  - B Onderzoek naar ruimtelijke oriëntatie
  - C Ruimtelijk vermogen en onze luie hersenen
  - D Verkleinen van verschillen tussen mensen
- 1p **21** Wat is het verband tussen alinea 4 en 5?
- A Alinea 4 en 5 vormen een opsomming.
  - B Alinea 5 geeft een bewijs voor het gestelde in alinea 4.
  - C Alinea 5 noemt een gevolg van het gestelde in alinea 4.
  - D Alinea 5 noemt een voorbeeld bij het gestelde in alinea 4.

- 1p **22** In alinea 6 wordt gesproken over een onderzoek van het University College.
→ Citeer de zin uit deze alinea die aangeeft dat de uitslag van het onderzoek verrassend was.
- 1p **23** (...) “je komt niet ter wereld met ruimtelijk vermogen.” (regels 48-50)
→ Citeer de zin uit alinea 7 waaruit het duidelijkst blijkt dat ruimtelijk vermogen erg belangrijk is.
- 1p **24** Hoe gebruikt de schrijfster de meningen van de deskundigen?
A Ze geeft de meningen zonder commentaar.
B Ze probeert de meningen tegen te spreken.
C Ze toont aan, dat de meningen onjuist zijn.
D Ze vergelijkt de opvattingen in Nederland met die in Engeland.
- 1p **25** Wat is het hoofddoel van deze tekst?
A de lezer informeren
B de lezer overtuigen
C de lezer tot handelen aansporen
D gevoelens van de schrijfster tot uitdrukking brengen
- 1p **26** Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?
A Door goedkopere manieren van reizen oefenen we onze ruimtelijke oriëntatie steeds minder.
B Door het gebruik van navigatiesystemen kan onze ruimtelijke oriëntatie minder worden.
C Navigatiesystemen maken onze ruimtelijke oriëntatie overbodig.
D Navigatiesystemen zijn niet meer weg te denken uit ons bestaan.
- 1p **27** Een schrijver kan gebruik maken van:
1 feiten
2 zijn/haar eigen mening
3 de mening van anderen.

Waarvan maakt de schrijver van deze tekst vooral gebruik?

- A** 1 en 2
B 1 en 3
C 2 en 3

Schrijfoopdracht

Verplaats je in de volgende situatie en bedenk daarbij dat als er in een opdracht 'je', 'jij' of 'jou(w)' staat, je telkens je eigen naam en/of adres en/of postcode en/of woonplaats moet invullen.

Op jouw school is het gebruikelijk om in april een projectweek te houden. Er worden dan activiteiten rond één thema uitgevoerd voor de leerlingen van de derde en de vierde klassen. Die week wordt georganiseerd door een projectteam, bestaande uit drie docenten, drie ouders en drie leerlingen. Dit schooljaar ben jij één van de drie leerlingen in het projectteam. Het algemene thema is dit jaar: "Weet jij de weg in de computerwereld?". Jij stelt als onderwerp voor: het gebruik van navigatiesystemen zoals TomTom. Jij hebt gehoord dat je tegenwoordig bij het rijexamen voor het autorijbewijs met een navigatiesysteem moet kunnen rijden. Jij vraagt je het volgende af. Kunnen automobilisten niet meer zonder? Hoe worden navigatiesystemen eigenlijk gemaakt? Hoe worden de digitale kaarten actueel gehouden? Zijn er ook zoeksystemen voor fietsers, bromfietzers, wandelaars? Dit idee wordt enthousiast ontvangen. Het team vraagt jou om 'Zoektocht', een bedrijf in jouw woonplaats dat navigatiesystemen maakt en verkoopt, te vragen om op jouw school een gastles in de projectweek te komen geven. De projectweek wordt gehouden in de kantine van de school, van 25 tot 29 april.

13p **28 Opdracht: een zakelijke brief**

Schrijf een zakelijke brief aan de firma 'Zoektocht', ter attentie van de medewerker Voorlichting, de heer Victor Brent. Bedenk zelf een volledig adres. Dateer je brief op 14 februari 2011. Nodig de heer Brent uit om een gastles in de projectweek te komen geven. Besteed verder aandacht aan de volgende punten:

- jezelf voorstellen met naam, klas en school;
- een korte omschrijving van de projectweek op drie punten: inhoud, plaats en tijdstip;
- drie vragen over navigatiesystemen die de heer Brent zou kunnen beantwoorden in zijn les; je mag de vragen uit het bovenstaande halen, maar je mag ze ook zelf bedenken;
- meedelen dat gastdocenten op school kunnen lunchen;
- wijzen op de vergoeding: een boekenbon;
- een verzoek om snel te antwoorden;
- meedelen dat jij de contactpersoon voor de school bent.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.